

Regeringskansliet
Arbetsmarknadsdepartementet

Remissvar till Ds 2016:35, Ett nytt regelverk för nyanlända invandrades etablering i arbets- och samhällslivet

Länssstyrelsen i Jönköpings län yttrar sig över promemorian *Ett nytt regelverk för nyanlända invandrades etablering i samhälls- och arbetslivet*.

I. Övergripande synpunkter

Länssstyrelsen i Jönköpings län tillstyrker på ett övergripande plan förslaget om en ny lag om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Länssstyrelsen ställer sig bakom förslagets intention att harmonisera regelverket för etableringsinsatser med övrig reglering inom arbetsmarknadspolitiken. Länssstyrelsen ställer sig även positiv till att placera bestämmelser av mer materiell karaktär i förordning istället för i lag, för att på så vis göra regleringen mer flexibel och möjliggöra anpassning av verksamheten i etableringsuppdraget efter ändrade förutsättningar.

II. Länssstyrelsens synpunkter

Kommentarer på promemorians förslag

4.4 Rätten till etableringsplan ersätts av anvisning till ett arbetsmarknadspolitiskt program

Länssstyrelsen ställer sig bakom förslaget med följande kommentar.

Länssstyrelsen ställer sig bakom förslaget om att lagstiftningen bör harmoniseras med den lagstiftning som gäller övriga arbetssökande, men vill samtidigt peka på att gruppen nyanlända i större utsträckning kan vara i behov av ett utökat stöd för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden. I förslaget framgår ingenting om socialt stöd för nyanlända och vilken aktör som ansvarar för att nyanlända får stöd i de delar som ligger utanför etableringsuppdraget. Socialt stöd till nyanlända var en av de uppgifter som tidigare låg på etableringslotsarna, ett system som dock avskaffats. Det sociala och vardagliga stöd som en relativt stor andel av de nyanlända kan tänkas vara i behov av riskerar framgent att se mycket olika ut beroende på

var i Sverige den nyanlände bor och i vilken utsträckning kommunen tar på sig ansvaret för detta.

Vidare ställer det faktum att Arbetsförmedlingen i större utsträckning än med nuvarande lagstiftning ska kunna avgöra vilka insatser som nyanlända ska få del av högre krav på de handläggare vid myndigheten som arbetar med målgruppen. För att de insatser och program som den nyanlände tar del av ska vara så välanpassade och välfungerande som möjligt för den enskilde bör en nära dialog mellan den nyanlände och arbetsförmedlaren föras och den nyanländes åsikter bör beaktas. Länsstyrelsen föreslår därför att den nyanländes möjlighet till egenmakt och inflytande över sin etableringsperiod tydliggörs även i den nya lagstiftningen.

5.4 Ansvar för etableringsinsatser

Länsstyrelsen ställer sig bakom förslaget med följande kommentar.

I promemorian konstateras att de motiv som angavs i samband med etableringsreformen 2010, då ansvaret för samordningen av introduktionsinsatser för nyanlända övergick från kommunerna till Arbetsförmedlingen, gäller även idag. Länsstyrelsen vill härvid betona vikten av att Arbetsförmedlingen såsom ansvarig myndighet arbetar för en nära och effektiv samverkan med kommunerna för att få till stånd goda förutsättningar för de nyanlända att komma i arbete. Samverkan mellan stat och kommun fungerar enligt Länsstyrelsens erfarenhet idag olika väl mellan olika kommuner, och det är av stor vikt att generella strukturer för ett gott och nära samarbete utvecklas överallt.

5.5 Nyanlända som ska omfattas av statens ansvar

Länsstyrelsen ställer sig bakom förslaget med följande kommentarer.

Länsstyrelsen vill betona, likt utredningen, att det är av mycket stor vikt att personer med tidsbegränsade uppehållstillstånd kan ta del av etableringsinsatser och ersättning för deltagande i insatserna under tiden för prövning av ett fortsatt uppehållstillstånd. Ett motsatt förfarande, där rätten till etableringsinsatser upphör i samband med att tillståndet löper ut, skulle sannolikt leda till betydande negativa konsekvenser för den enskilde och ökad administration och ekonomisk belastning för kommuner och myndigheter.

Länsstyrelsen instämmer även i förslaget att nyanlända som har fyllt 18 men inte 20 år och som saknar föräldrar i landet inte längre ska omfattas av etableringslagen. Länsstyrelsen har även tidigare lyft frågan om att ensamkommande unga mellan 18 och 20 år riskerar att få svårt att klara sig på arbetsmarknaden utan gymnasiekompetens. Denna förändring i målgrupp utgör en betydelsefull markering om vikten av en fullgjord gymnasieutbildning, även om antalet ungdomar i åldern 18-20 år som idag ingår i etableringen får sägas vara relativt litet.

5.7 Främja samverkan mellan berörda aktörer

Länsstyrelsen ställer sig bakom förslaget med följande kommentar.

Länsstyrelsen instämmer i utredningens slutsats att länsstyrelserna även i framtiden bör ha samma roll som man har enligt etableringslagen, det vill säga att stödja samverkan mellan kommuner, myndigheter, organisationer etc. Länsstyrelsen ser att denna roll blivit allt viktigare i takt med att antalet nyanlända i Sverige ökat, och att man även framgent kommer att behöva förstärka länsstyrelsernas roll som regionala samordnare. En större tydlighet i roller, ansvar och samordning i kombination med en bredare samverkan mellan berörda aktörer är nyckeln till att lyckas med uppdraget. Som ett led i en effektivisering av den regionala samverkan vill Länsstyrelsen därför betona vikten av att samverkansuppdraget tydliggörs även i andra myndigheters uppdragsbeskrivningar.

III. Övriga kommentarer

Arbetsförmedlingen använder sig idag av ett system där man upphandlar olika typer av aktiviteter inom etableringen, exempelvis arbetsmarknadsutbildningar och förberedande utbildningar, centralt och för hela landet. Länsstyrelsen anser att detta system leder till en stelbenthet som försvårar för myndighetens olika marknadsområden att anpassa sin verksamhet efter skiftande lokala eller regionala kontexter. Systemet gör även att åtgärder som borde kunna genomföras mer skyndsamt riskerar att ta onödigt lång tid. Länsstyrelsen vill därför föreslå att respektive marknadsområde i större utsträckning ges möjlighet att upphandla utbildningar och projekt som man ser behov av utifrån det lokala sammanhanget.

Länsstyrelserna har från och med den 1 januari 2017 i uppdrag att organisera arbetet med tidiga insatser för asylsökande. I uppdraget ingår bland annat samordning av insatser kring samhällsinformation och språkundervisning riktade till asylsökande. Länsstyrelsen önskar därför även lyfta möjligheten för nyanlända att tillgodoräkna sig den samhällsorientering och språkundervisning som de kan ha tillgodosett sig under tiden som asylsökande. Möjligheten för nyanlända att tillgodoräkna sig resultaten från denna typ av aktiviteter efter att uppehållstillstånd beviljats, och därigenom kunna påbörja sfi eller samhällsorientering på en något mer avancerad nivå, skulle kunna påskynda nyanländas etablering och inträde på arbetsmarknaden.

Länsstyrelsen vill även påtala att det saknas barnkonsekvensanalys i förslaget.

Detta yttrande har beslutats av landshövding Håkan Sörman, efter
föredragning av integrationsutvecklare Hanna Ekner.

Håkan Sörman

Hanna Ekner